

Działania Służby Celnej w zakresie wspierania przedsiębiorczości wynikające ze Strategii działania Służby Celnej na lata 2014-2020

Mirosława Laszuk

Politechnika Białostocka, Wydział Zarządzania, Katedra Ekonomii i Nauk Społecznych
e-mail: mirala@pb.bialystok.pl

DOI: 10.12846/j.em.2014.04.07

Streszczenie

Polska administracja celna podjęła działania mające na celu budowanie relacji z biznesem jako drogi realizacji przyjętych polityk przez oba środowiska, promocję programu „3i” oraz kreowanie pozytywnego wizerunku Służby Celnej. Działania powyższe w znacznym stopniu przyczyniają się do ułatwień w obrocie towarowym z zagranicą, co z kolei przyczynia się do rozwoju oraz wzrostu konkurencyjności polskich przedsiębiorstw. Głównym dokumentem określającym kierunek i zakres zmian jest Strategia działania Służby Celnej na lata 2014-2020. Ukierunkowana w dużej mierze na wspieranie aktywności gospodarczej przedsiębiorców oraz podniesienie standardu obsługi klienta, stanowi podstawę działań które przyspieszają i ułatwiają obrót towarowy z zagranicą, między innymi programu i-cło, programu i-granica. W artykule podjęto próbę analizy i oceny działań realizowanych w ramach powyższego dokumentu. Wskazano również zakres zmian wymaganych w kolejnych etapach przeprowadzanych na rzecz przedsiębiorców ułatwień w zakresie obrotu towarowego z zagranicą. Rozważania zawarte w artykule przeprowadzono opierając się na analizie podstawowych dokumentów określających kierunki działań Służby Celnej.

Słowa kluczowe

Służba Celna, ułatwienia, strategia, przedsiębiorcy, handel międzynarodowy

Wstęp

Zagadnieniem, które niejako wymusza połączenie i skoordynowanie działań podejmowanych na gruncie polityki handlowej i polityki konkurencji, jest postępująca

liberalizacja handlu światowego. Polityka konkurencji i polityka handlowa w zasadniczej mierze mają względem siebie charakter komplementarny. Wynika to przede wszystkim z faktu, iż ta pierwsza ukierunkowana jest na kontrolę zachowań przedsiębiorstw na obszarze danego kraju, co z kolei ma zasadniczy wpływ na stopień natężenia konkurencji na danym rynku. Ta druga zaś orientuje się głównie na działania podejmowane przez agendy/instytucje administracji rządowej, które znajdują swój najbardziej praktyczny wyraz w momencie, gdy określone dobro przekracza granicę celną kraju (Michalski, 2004, s. 2).

Biorąc pod uwagę powyższe, Służba Celna powinna być przyjazna dla przedsiębiorców, stosując skuteczny system kontroli oparty na wysoko wykwalifikowanej kadrze, efektywnych metodach zarządzania i nowoczesnych technologiach. Realizując powyższe inicjatywy, powinna jednocześnie działać na rzecz zabezpieczania interesów finansowych Polski i Unii Europejskiej, wspierać i ułatwiać legalną działalność gospodarczą, a także chronić społeczeństwo oraz środowisko przed zagrożeniami. To tylko nieliczne zadania, jakie obecnie stoją przed Służbą Celną (Szmyd, 2013, s. 2).

Zaznaczyć należy, że przystąpienie Polski do Unii Europejskiej oznaczało przystąpienie do unii celnej oraz do wspólnego rynku. Fakt ten spowodował, że podmioty dokonujące obrotu towarowego mogą dokonywać odprawy celnej w każdym urzędzie celnym na terytorium Unii Europejskiej. Polskie podmioty ze względu na nie zawsze korzystne krajowe rozwiązania prawne oraz organizacyjne, często korzystały i korzystają z możliwości dokonywania odpraw celnych w innych państwach członkowskich. Wiąże się to ze stratami budżetu państwa. Dlatego zarówno ustawodawca jak i Służba Celna powinni przeprowadzić zmiany aby zmienić tą niekorzystną sytuację.

Służba Celna jako istotne ogniwo w obrocie gospodarczym powinna ukierunkować swoje zmiany w zakresie obsługi obrotu towarowego z zagranicą na stworzenie w jak największym zakresie ułatwień dla przedsiębiorców, co przyczyni się do ich rozwoju poprzez zwiększenie wymiany międzynarodowej. Przeprowadzane zmiany mające na celu stworzenie ułatwień dla przedsiębiorców powinny być zgodne z najważniejszymi kierunkami zmian gospodarczych zarówno na szczeblu krajowym jak i unijnym.

Celem artykułu jest identyfikacja i ocena działań wynikających ze Strategii działania Służby Celnej na lata 2014-2020, podejmowanych przez Służbę Celną, mających na celu usprawnienie obsługi podmiotów dokonujących obrotu towarowego z zagranicą. Jednak ułatwienie obrotu towarowego z zagranicą to nie tylko wprowadzenie ułatwień w zakresie zarządzania odprawą celną, ale również zmiany wpro-

wadzone przez ustawodawcę w regulacjach prawnych na szczeblu krajowym i unijnym. W artykule podjęto więc również próbę identyfikacji zmian, które powinny być wprowadzone w drodze regulacji.

1. Strategia jako wyznacznik działań Służby Celnej

Służba Celna działa na podstawie dokumentów strategicznych od 1999 roku. Kolejne strategie były realizowane w odniesieniu do istotnych wyzwań zewnętrznych, takich jak przystąpienia Polski do Unii Europejskiej oraz przejmowanie nowych zadań ustawowych (na przykład wymiar i pobór podatku akcyzowego, podatku od gier czy podatku od wydobycia niektórych kopaliny). Z kolei Strategia działania Służby Celnej na lata 2010-2015 (Ministerstwo Finansów, 2009) odnosiła się do standardów nowoczesnych administracji. Ukierunkowana była przede wszystkim na doskonalenie wewnętrzne Służby Celnej – innowacyjne rozwiązania w obszarze cła, akcyzy, granicy. Działania powyższe miały przyczynić się do usprawnienia obsługi przedsiębiorców, o czym świadczy misja określona w powyższym dokumencie strategicznym – Służba Celna, przyjazna dla obywateli i przedsiębiorców, stosując skuteczny system kontroli, oparta na wysoko wykwalifikowanej kadrze, efektywnych metodach zarządzania i nowoczesnych technologiach zabezpiecza interesy finansowe Polski i Unii Europejskiej, wspiera i ułatwia legalną działalność gospodarczą, zabezpiecza i chroni społeczeństwo oraz środowisko przed zagrożeniami. Jednym z celów strategicznych w analizowanym dokumencie jest ułatwienie legalnej działalności gospodarczej i usuwanie barier biurokratycznych oraz doskonalenie współpracy z przedsiębiorcami.

Strategia działania Służby Celnej na lata 2014-2020 (Zarządzenie nr 50 Ministra Finansów z dnia 13 grudnia 2013 r.) została ukierunkowana na poprawę standardów obsługi klienta i wspieranie aktywności gospodarczej przedsiębiorców z uwzględnieniem uwarunkowań gospodarczych, budżetowych i technologicznych, które obecnie nabierają szczególnego znaczenia. Przedsiębiorcy dążą do podniesienia efektywności przez wykorzystanie nowoczesnych metod zarządzania i wspierających je technologii informatycznych. Szybki postęp technologiczny w gospodarce sprzyja innowacyjnym zmianom po stronie administracji publicznej. Uwarunkowania gospodarcze i technologiczne rzutują na oczekiwania interesariuszy, przez których rozumie się klienta, budżet, społeczeństwo, prawodawcę, partnerów, dostawców, jak również kadrę kierowniczą, funkcjonariuszy celnych i pracowników Służby Celnej, wobec Służby Celnej (Ministerstwo Finansów, 2009, s. 3).

Zgodnie z wizją określoną w powyższym dokumencie strategicznym, Służba Celna dąży do stosowania kompleksowego podejścia do klienta, łącząc funkcję obsługową ukierunkowaną na podniesienie standardów obsługi klienta z działalnością w obszarze kontroli. Służba Celna wdraża rozwiązania mające na celu wspieranie przedsiębiorców poprzez wprowadzanie szeregu ułatwień i uproszczeń poprawiających jakość świadczonych usług, przy jednoczesnym lepszym ukierunkowaniu sił i wykorzystaniu zasobów, w tym zasobów informatycznych, dla zwiększenia skuteczności kontroli przy mniejszej ingerencji w legalne procesy. Służba Celna ogranicza szarą strefę w gospodarce poprzez monitorowanie zagrożeń, stosując analizę ryzyka oraz segmentację ryzyk w stosunku do poszczególnych klientów, a dzięki szerokiej analizie posiadanych danych przeprowadza kontrole tam, gdzie rzeczywiście są one niezbędne. Dąży również do jak największej otwartości na współpracę z otoczeniem, ukierunkowując się na potrzeby bezpośrednich odbiorców jej usług.

Jako cele strategiczne zorientowane przede wszystkim na przedsiębiorców wskazano:

- wspieranie aktywności gospodarczej przedsiębiorców poprzez zmniejszenie obciążeń i ograniczeń administracyjnych, zwiększenie zakresu i dostępności uproszczeń, zwiększenie przejrzystości, spójności i jednolitości stosowania prawa oraz świadomości prawnej klientów;
- podniesienie standardów obsługi klienta obejmujące zwiększenie dostępności i poziomu e-usług, skrócenie czasu obsługi, zwiększenie stosowania ułatwień oraz zwiększenie stopnia integracji danych i usług (rejestrów/systemów IT);
- zwiększenie bezpieczeństwa oraz ochrony rynku przez zmniejszenie udziału nielegalnych towarów akcyzowych i celnych oraz nielegalnego hazardu na rynku, zmniejszenie nielegalnego obrotu towarami niebezpiecznymi dokonywanego przez granice, zwiększenie świadomości społeczeństwa o zagrożeniach dla bezpieczeństwa i rynku.

Realizując strategię, Służba Celna powinna wykorzystywać narzędzia elektroniczne i środowisko cyfrowe – INTERNET, inteligentnie wykorzystywać wiedzę – INTELLIGENCE, dążyć do wdrażania nowych rozwiązań – INNOVATION.

Działania i cele Służby Celnej wpisują się w model państwa optimum, o którym mowa w Strategii „Sprawne Państwo 2020”. Zgodnie z tym modelem nie wystarczy już działać dla obywateli, ale należy znaleźć sposób na działanie razem z nimi przez poprawę jakości świadczonych usług, między innymi dzięki szerokiemu wykorzystaniu informatyzacji (Rzeczowska, 2013, s. 6).

2. Zakres ułatwień dla przedsiębiorców wynikający ze strategii

W dotychczasowych strategiach działania Służba Celna stawiała zadania związane z ułatwianiem działalności gospodarczej i usuwaniem barier biurokratycznych oraz wspieraniem konkurencyjności gospodarki i realizowała szereg działań i inicjatyw w tym zakresie. W Strategii na lata 2014 – 2020 jest kontynuowany przyjęty wcześniej kierunek działań.

Program „e- cło” był realizowany już we wcześniejszych strategiach. Celem Programu e-cło jest:

- podniesienie jakości usług biznesowych;
- ułatwienie warunków prowadzenia działalności gospodarczej poprzez sprawniejszą obsługę klientów, zmniejszenie czynności rejestracyjnych, zwiększenie zasobów informacyjnych;
- skuteczniejsza kontrola i dozór celny.

Kontynuacja programu ma na celu przede wszystkim podniesienie sprawności i wydajności obsługi klienta w urzędzie przez utworzenie kompleksowych rozwiązań organizacyjnych oraz stworzenie środowiska umożliwiającego między innymi zdalne świadczenie usług i zintegrowany system obsługi klienta. Działania podejmowane w ramach tego programu pozwolą na pełną elektroniczną wymianę danych i informacji między Służbą Celną a jej klientami, jak też między organami celnymi. Pełne wdrożenie tych rozwiązań przewidywane jest na 2020 rok. Oprócz działań na szczeblu krajowym, są podejmowane również działania na szczeblu unijnym. Zgodnie z założeniami Strategii przeprowadzona zostanie elektroniczna obsługa procedur gospodarczych, centralna elektroniczna obsługa wniosków i pozwoleń w Unii Europejskiej. Opracowany i wdrożony zostanie system zarządzania gwarancjami oraz obsługa odprawy scentralizowanej na poziomie Unii Europejskiej.

Cele i zakres realizowanego projektu mieszczą się w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (zastąpił on funkcjonujący wcześniej Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, który obejmował działania już podejmowane w ramach programu i-cło) oraz Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa – Oś priorytetowa II Administracja i otwarty rząd. Jednym z założeń Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa jest tworzenie coraz większej liczby e-usług wysokiej jakości. W szczególności rozwijane będą e-usługi w obszarach określonych jako priorytetowe w Programie Zintegrowanej Informatyzacji Państwa. Wśród dziesięciu obszarów priorytetowych wskazano między innymi: prowadzenie działalności gospodarczej, podatki i cła.

Program e-cło również jest zgodny z działaniami informatyzacyjnymi państwa, a dokładnie z wspomnianym powyżej Programem Zintegrowanej Informatyzacji

Państwa. Celem programu informatyzacji jest zapewnienie przedsiębiorcom, ale również samej administracji, dostępu do użytecznych, bezpiecznych, prostych w stosowaniu narzędzi, które będą powszechnie dostępne i przygotowane do współpracy ze środowiskami technicznymi wykorzystującymi różne technologie. Wyraźnie również wskazano, że w zakresie obsługi celnej istotne jest umożliwienie przedsiębiorcom dokonania i rozliczania drogą elektroniczną większości operacji związanych z obrotem towarowym z zagranicą, w tranzycie i obrocie towarami akcyzowymi.

Podkreślić należy, że dotychczas przeprowadzona została pełna elektronizacja obsługi celnej. Zgłoszenia celne do wszystkich procedur celnych mogą być składane w formie elektronicznej. Przy niektórych procedurach celnych (wywóz, tranzyt) jest to podstawowa forma dokonania zgłoszenia celnego, a zgłoszenie w formie papierowej może być stosowane jedynie w procedurze awaryjnej. W drodze elektronicznego komunikatu następuje również zawiadomienie o planowanym przywozie przesyłki w systemie ICS (System Kontroli Importu). Elektronicznie także jest składany wniosek o unieważnienie zgłoszenia celnego i w drodze elektronicznej następuje jego unieważnienie. Pod koniec 2013 roku wprowadzono również możliwość samodzielnego otwierania przez przedsiębiorców w procedurze uproszczonej Karnetów TIR, przez stosowanie stempla „TIR – upoważniony nadawca” wydawanego przez organ celny. Są to rozwiązania innowacyjne na skalę światową. Spowodowały one znaczne przyspieszenie odpraw związanych z otwieraniem procedur TIR, zapewniły minimum formalności celnych oraz kompleksową obsługę karnetów TIR w jednym miejscu u upoważnionego nadawcy. Dało to możliwość zdecydowanie większego wykorzystania statusu „upoważnionego nadawcy TIR”, pozwalającego na otwieranie operacji TIR głównie wewnątrz kraju, a nie w urzędach granicznych, co zapewniło bardziej płynne przewozy towarów przez granicę (Gajda, 2014, s. 29).

Tworząc nowe sposoby poprawienia obsługi przedsiębiorców, Służba Celna od 2014 roku (zgodnie z założeniami Strategii) podjęła działania mające na celu realizację projektu „i. granica” – granica inteligentna, innowacyjna, integrująca. Konieczność nowego podejścia do obsługi ruchu granicznego spowodowała nowe wyzwania, a mianowicie dalszy wzrost natężenia ruchu granicznego przy stałej infrastrukturze granicznej, drogowej oraz stałej liczbie stanowisk. W ramach powyższego projektu podjęte zostaną działania mające na celu usprawnienie obsługi samochodów ciężarowych wyjeżdżających z Polski „Elektroniczna rezerwacja terminu przekraczania granicy” – eBooking TRUCK. Z początkiem 2014 roku w portach morskich Służba Celna udostępniła nową usługę – tak zwaną odprawę przed przybyciem. Daje to podmiotom możliwość złożenia zgłoszenia celnego jeszcze przed przedstawieniem towaru, a organom celnym możliwość wstępnego zweryfikowania zgłoszenia

i lepszego przygotowania się do mającej nastąpić odprawy celnej. Pozwala to na przyspieszenie obsługi celnej w portach i zwiększenie płynności odpraw, pozwalając tym samym na redukcję kosztów oraz wzrost konkurencyjności polskich portów.

Istotny z punktu widzenia przedsiębiorców i ujęty w Strategii działania Służby Celnej na lata 2014-2020 jest program Zarządzanie relacjami z klientem. Głównym jego celem jest optymalna obsługa celna i podatkowa przez stworzenie narzędzi umożliwiających rejestrowanie kontaktów i transakcji klientów oraz wypracowanie zasad zarządzania zebranymi danymi na rzecz zbudowania relacji z klientami. Do realizacji tego programu zostaną zastosowane nowoczesne rozwiązania informacyjne.

Obecne relacje administracji celnej z klientem to przede wszystkim automatyzacja podstawowych procesów biznesowych, gdzie w ramach realizowanego Programu e-Cło zakłada się poprawę jakości usług świadczonych elektronicznie oraz dostarczenie nowych e-usług takich, jak obsługa wniosków i zezwoleń, obsługa elektroniczna zgłoszeń uproszczonych w imporcie, jedno okienko rozliczeniowe dla operacji finansowych. Zgodnie z dokumentem strategicznym program Zarządzanie relacjami z klientem skupi się przede wszystkim na obszarze komunikacji. Obecnie Służba Celna dostarcza przede wszystkim usługi z zakresu elementu operacyjnego zarządzania relacjami z klientem - automatyzacja procesów biznesowych. Właściwym byłoby przejście do elementu komunikacyjnego i w szczególności analitycznego, co pozwoli na właściwe zdefiniowanie koszyka usług i zarządzania nim (dostosowanie usług do potrzeb), segmentacji klientów i standardów obsługi (Rzeczowska, Michalak, 2013, s. 12).

Wszystkie powyższe obszary działania określone w dokumencie Strategia działania Służby Celnej na lata 2014-2020 są zgodnie z unijnym dokumentem dotyczącym rozwoju administracji celnej w Unii Europejskiej, a mianowicie Programem Cła 2020, którego celem ogólnym jest wspieranie funkcjonowania i modernizacji unii celnej, aby wzmacniać rynek wewnętrzny w drodze współpracy między uczestniczącymi państwami, ich organami celnymi i reprezentantami tych organów. Cel ogólny jest realizowany przez realizację celów szczegółowych, a mianowicie wspieranie organów celnych w chronieniu interesów finansowych i gospodarczych Unii i państw członkowskich, w tym w zwalczaniu oszustw i ochronie praw własności intelektualnej, zwiększanie ochrony i bezpieczeństwa, ochrona obywateli i środowiska, poprawa zdolności administracyjnych organów celnych i polepszanie konkurencyjności europejskich przedsiębiorstw. Określone cele szczegółowe są realizowane przez: komputeryzację, zapewnianie nowoczesnego i jednolitego podejścia

w procedurach i kontrolach celnych, ułatwianie legalnego handlu, obniżanie kosztów przestrzegania przepisów oraz obciążeń administracyjnych, a także poprawę funkcjonowania organów celnych.

Analizując powyższe działania, należy stwierdzić, że przyniosą następujące korzyści przedsiębiorcom:

- skrócenie czasu potrzebnego przedsiębiorcy na załatwienie formalności;
- ograniczenie wykonywania przez Służbę Celną stałych kontroli przedsiębiorców;
- podniesienie jakości i efektywności świadczonych usług związanych bezpośrednio z obsługą spraw interesantów;
- zwiększenie przejrzystości procedur administracyjnych, a w konsekwencji wzrost zaufania przedsiębiorców do administracji publicznej.

Przyczynią się również do zmniejszenia kosztów funkcjonowania Służby Celnej, a także do wzmocnienia zdolności instytucjonalnej państwa.

3. Aspekty prawne ułatwień w obrocie towarowym dla przedsiębiorców

Strategia działania Służby Celnej na lata 2014-2020 zakłada, że aktywność gospodarcza przedsiębiorców będzie wspierana przez zmniejszenie obciążeń i ograniczeń administracyjnych, zwiększenie zakresu uproszczeń oraz zwiększenie przejrzystości, spójności i jednolitości stosowania prawa. Skuteczność tych działań zależy nie tylko od Służby Celnej, ale w dużej mierze również od prawodawcy.

W zakresie rozwiązań prawnych istotną zmianą były ułatwienia w zakresie rozliczania podatku VAT z tytułu importu towarów. Artykuł 33a ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2011 r., nr 177, poz. 1054 z późn. zm.) wprowadził możliwość rozliczenia kwoty podatku należnego z tytułu importu towarów w deklaracji podatkowej (VAT-7), składanej do urzędu skarbowego za miesiąc, w którym powstał obowiązek podatkowy z tytułu importu tych towarów. Kwota podatku VAT, która ma zostać zapłacona na podstawie złożonej deklaracji podatkowej (do 25 dnia następnego miesiąca) nie podlega zabezpieczeniu majątkowemu. Ułatwienie to przysługuje jedynie podmiotom posiadającym pozwolenie na korzystanie z procedury uproszczonej.

Zmodyfikowany został także obowiązek przedstawienia organowi celnemu dokumentów potwierdzających rozliczenie kwoty podatku należnego z tytułu importu w deklaracji podatkowej w terminie 4 miesięcy po miesiącu, w którym powstał obowiązek podatkowy z tytułu importu towarów. Wprowadzono również nowe warunki dotyczące możliwości skorzystania ze zwolnienia od podatku od towarów

i usług importu towarów w przypadku, gdy miejscem przeznaczenia tych towarów jest terytorium państwa członkowskiego UE inne niż terytorium kraju i wywóz z terytorium kraju przez importera tych towarów nastąpi w ramach wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów (tak zwane procedury „42” i „63”). Co do zasady w przypadku powyższego zwolnienia nie ma obowiązku złożenia zabezpieczenia na poczet podatku od towarów i usług.

Oprócz już wprowadzonych przez ustawodawcę ułatwień powinny być wprowadzane kolejne, które usprawnią obrót towarowy z zagranicą. Szczególnie jest to potrzebne w zakresie regulacji podatkowych, a dokładnie w zakresie ustawy o podatku akcyzowym. Zgodnie z obecnie obowiązującym brzmieniem artykułu 7c ust. 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (Dz. U. z 2014 r., poz. 752) procedur uproszczonych nie stosuje się w odniesieniu do alkoholu etylowego i paliw silnikowych. Nie ma takiego zakazu w przypadku wyrobów tytoniowych. Do alkoholu etylowego są zaliczane wszystkie wyroby o rzeczywistej objętości mocy alkoholu przekraczającej 1,2% objętości (pozycja CN 2207 i 2208), nawet wtedy, gdy są to wyroby stanowiące część wyrobu należącego do innego działu Nomenklatury Scalonej. Paliwami silnikowymi są wyroby energetyczne przeznaczone do użycia, oferowane na sprzedaż lub używane do napędu silników spalinowych.

Zgodnie z postanowieniami artykułu 7c ust. 3 ustawy o podatku akcyzowym procedury uproszczone mają zastosowanie do podmiotów, których wysokość obrotu, w rozumieniu przepisów o podatku od towarów i usług, paliwami silnikowymi przekroczyła w poprzednim roku podatkowym 40 milionów złotych. Nie znajduje logicznego uzasadnienia, dlaczego przy wyżej wymienionym rodzaju wyrobów akcyzowych nie można stosować procedury uproszczonej w obrocie niższym niż 40 milionów złotych. Zakładając, że są to towary o wysokim ryzyku należy stwierdzić, że obrót o niższej wartości daje mniejsze ryzyko.

Zupełnie niezrozumiałą jest zakaz stosowania procedur uproszczonych do alkoholu etylowego i paliw silnikowych (przy obrocie niższym niż 40 milionów złotych), w sytuacji gdy możliwe jest to przy papierosach i to bez żadnych ograniczeń. Zaznaczyć należy, że to przy papierosach jest szczególnie wysoka stawka akcyzowa i w związku z tym są towarem o wyższym stopniu ryzyka.

Podkreślić należy, że organ celny zanim udzieli pozwolenia na korzystanie z procedury uproszczonej przeprowadza wnikliwe postępowanie audytowe i ocenia wszelkie ryzyka związane z prawidłowością funkcjonowania podmiotów, między innymi wypłacalność podmiotu, znajomość przepisów prawa, zakres ich przestrzegania, posiadanie właściwych procedur systemu kontroli wewnętrznej. Podmioty niespełniające warunków takiego pozwolenia nie dostają. Dlatego też w ramach ułatwień przedsiębiorcom obrotu towarowego powinny zostać zniesione ograniczenia,

ponieważ nie znajdują one uzasadnienia, tym bardziej, że z procedur uproszczonych korzystają zaufani przedsiębiorcy.

Oprócz niektórych wyrobów akcyzowych istnieją również ograniczenia w stosowaniu procedury uproszczonej w stosunku do towarów podlegających zakazom i ograniczeniom. Do grupy tych towarów zaliczane są towary strategiczne (uzbrojenie i produkty podwójnego zastosowania), niektóre prekursory, środki odurzające i substancje psychotropowe, odpady, surowiec diamentowy, okazy gatunków roślin i zwierząt zagrożonych wyginięciem i towary niespełniające zasadniczych wymagań w zakresie ogólnego bezpieczeństwa produktów. Ograniczenia w obrocie wynikają tu z umów międzynarodowych, porozumień i konwencji. Podstawą do stosowania przez administrację celną odmowy udzielenia pozwolenia na korzystanie z procedury uproszczonej wobec powyższych towarów jest brak możliwości zagwarantowania skutecznej kontroli obrotu tymi towarami. W tym przypadku jest to uzasadnione ze względu na rodzaj towarów.

Kolejnym problemem, który powinien być uwzględniony przez ustawodawcę, w tym przypadku na szczeblu unijnym, jest obowiązek podawania kodów towarów we wniosku o pozwolenie na stosowanie procedury uproszczonej. Kody towarów powinny być zawarte w pozwoleniu na procedurę uproszczoną. Jest to szczególnie uciążliwe, zwłaszcza dla firm handlowych i agencji celnych; w przypadku firm o wąskim zakresie działalności nie sprawia to kłopotu. Związane jest to z faktem, że w przypadku dużych firm handlowych czy agencji celnych nie można dokładnie przewidzieć wszystkich towarów, które będą przedmiotem obrotu – jest tu duża różnorodność towarów. Zniesienie obowiązku podawania takich informacji znacznie ułatwiłoby organizowanie obrotu towarowego. Jednak jak już wskazano, są to zmiany wymagane na poziomie unijnym, ponieważ jest niezbędna zmiana wzoru formularza, który stanowi załącznik do rozporządzenia wykonawczego do Wspólnotowego Kodeksu Celnego. W powyższym przypadku wystarczająca byłaby deklaracja podmiotu, że nie będą stosowane procedury uproszczone w stosunku do towarów objętych zakazami i ograniczeniami.

Podsumowanie

Zgodnie z założeniami obowiązującej Strategii działania Służby Celnej na lata 2014-2020 rozpoczęto proces wprowadzania wielu innowacyjnych rozwiązań i ułatwień dla przedsiębiorców dokonujących obrotu towarowego z zagranicą. We wprowadzanych zmianach jest bardzo często wykorzystywane środowisko elektroniczne i nowości technologiczne. Wiele ułatwień dotyczy inicjatyw podjętych i zrealizowanych

przez administrację celną. Są jednak takie obszary, które do wprowadzenia uproszczeń wymagają zabiegów legislacyjnych.

Podjęmowane działania, mające na celu ułatwienie międzynarodowego obrotu dokonywanego przez przedsiębiorców, w dużej mierze są wynikiem współpracy Służby Celnej ze środowiskiem biznesu. Organ celny raz na pół roku zwraca się do przedsiębiorców posiadających status AEO lub korzystających z procedury uproszczonej z prośbą o zgłaszanie propozycji zmian i ułatwień, które miałyby wpływać na ich działalność. Przedsiębiorcy mają więc wpływ na podejmowane działania i jest to ciekawa inicjatywa. Istotny wkład w zakres zmian ma również Rada Konsultacyjna, której jednym z zadań jest przedstawianie ministrowi finansów propozycji zmian, mających na celu usprawnienie procesów obsługi obrotu towarowego z zagranicą.

Zakres przyjętych w strategii działań pozwoli na znaczące ułatwienia w zakresie obrotu towarowego z zagranicą. Służba Celna dąży do jak największej otwartości na współpracę z otoczeniem, ukierunkowując się na potrzeby bezpośrednich odbiorców jej usług przez doskonalenie i zmiany dostosowane do potrzeb. Usługi są świadczone w sposób nowoczesny i efektywny przy zastosowaniu elektronicznych zintegrowanych systemów obsługi klienta w jednostkach organizacyjnych Służby Celnej. Jednak, aby przedsiębiorcy w pełni odczuli poprawę warunków obrotu towarowego z zagranicą, oprócz zmian w zakresie zarządzania odprawą celną, potrzebne są również zmiany w przepisach prawnych, w szczególności w przepisach podatkowych.

Literatura

1. Gajda B. (2014), *Upoważniony nadawca TIR*, Wiadomości Celne 3-4
2. Izba Celna w Krakowie (2013), *Raport Izba Celna w Krakowie 2012. Dokonania i wyzwania*, Kraków, http://krakow.ic.gov.pl/files/raport_IC_2012.pdf [01.09.2014]
3. Michalski B. (2004), *Polityka konkurencji jako czynnik wzrostu i rozwoju gospodarczego. Doświadczenia współpracy na forum Światowej Organizacji Handlu (WTO)*, Wrocław, http://www.ism.uni.wroc.pl/sites/ism/art/michalski_polityka_konkurencji_jako_czynnik_wzrostu_i_rozwoju_gospodarczego_doswiadczenia_wspolpracy_na_forum_swiatowej_organizacji_handlu_wto.pdf [01.09.2014]
4. Ministerstwo Finansów (2009), *Strategia działania Służby Celnej na lata 2010-2015. Służba Celna 2015+*, Warszawa
5. Ministerstwo Finansów (2013), *Analiza stanu aktualnego i opracowanie rekomendacji usprawnień z wykorzystaniem systemu eBooking TRUCK dla procesów obsługi samochodów ciężarowych wyjeżdżających z Polski – skrót*, Warszawa

6. Ramza G. (2014), *Łatwiej doładujesz ...*, Polski Traker 4/2014, <http://www.polski-traker.pl/> [03.09.2014]
7. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1294/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające program działania dla cel w Unii Europejskiej na okres 2014–2020 (Cła 2020) i uchylające decyzję nr 624/2007/WE (Dz. Urz. UE L 347z 20.12.2013)
8. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1294/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające program działania dla cel w Unii Europejskiej na okres 2014–2020 (Cła 2020) i uchylające decyzję nr 624/2007/WE (Dz. Urz. UE L 347z 20.12.2013)
9. Rzeczkowska M. (2013), *Program i-Cło*, Wiadomości Celne 10
10. Rzeczkowska M., Michalak T. (2013), *Zarządzanie relacjami z klientem*, Wiadomości Celne 10
11. Szmyd K. (2013), *Kryteria oceny efektywności polskich Służb Celnych w odprawie celnej w obrotach handlu zagranicznego*, Współczesna Gospodarka 4 (3), <http://www.wspolczesnagospodarka> [03.09.2014]
12. Uchwała nr 1/2014 Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2014 r. w sprawie przyjęcia programu rozwoju „Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa”

Custom Service’s activities in support of entrepreneurship resulting from the Customs Service Business Strategy for the years 2014-2020

Abstract

Polish customs administration undertakes activities aiming at building relations with the business, which can be seen as the realisation of the policies adopted by both sides, at the promotion of the "3i" programme and at the creation of the positive image of Customs Service. The above activities mostly contribute to the facilitation of the goods trade abroad, which in result contributes to the development and to the increase of the competitiveness of Polish enterprises. The major document defining the direction and the range of changes is the Customs Service Business Strategy for the years 2014-2020. It is directed towards supporting economic activities of enterprises and at the increase of customer service standards. It constitutes the basis for supporting activities which accelerate and facilitate the trade of goods abroad, for example the "i-duty" and "i-abroad" programmes. The article attempts to analyse and assess the activities implemented as follow-up to that strategic document. The scope of the required changes in the further entrepreneur-oriented actions facilitating the cross-border trade in goods have been indicated. The considerations in the article are based on the analysis of basic documents defining activities of Customs Service.

Keywords

Customs Service, facilitate, strategy, entrepreneurs, international trade